

KONGRE-TOPLANTI

İLAHİYAT FAKÜLTELERİ İSLAM TARİHÇİLERİ BİLİMSEL TOPLANTISI (01-02 ARALIK 2006)

Dr. Tahsin KOÇYİĞİT
Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Dokuz Eylül Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü İslam Tarihi Anabilim Dalı tarafından organize edilen “İslam Tarihçileri Bilimsel Toplantısı”nın ilki 1-2 Aralık 2006 tarihlerinde İzmir’de yapıldı. Toplantıya, D.E.Ü İlahiyat Fakültesi İslam Tarihçilerinin dışında, Türkiye’nin değişik üniversitelerine bağlı İlahiyat Fakültelerinden 25 öğretim elemanı katıldı.

Toplantı, 1 Aralık 2006 Cuma günü saat 9.30’da Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı’nın okunmasından sonra açılış ve protokol konuşmalarıyla başladı. İlk konuşmayı D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Anabilim Dalı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Mehmet Şeker yaptı. Prof. Dr. Şeker, İlahiyat Fakültelerinde Öğretim Elemanı olarak çalışmakta olan İslam Tarihçilerinin çeşitli vesilelerle bir araya gelmelerinin ehemmiyet arz ettiğini, mesleğin duayenlerini gerek şahsî, gerekse ilmî kişilikleriyle daha iyi tanıyabilmek, İslam tarihinin spesifik problematik meselelerinin daha geniş ölçüde ele alınabileceği ve daha çok müzakereye imkan verebilecek bir toplantının tertip edilmesinin yararlı olacağından hareketle batılıların “kollekyum” adını verdikleri bu tarz toplantıların tertip edilmesinin önemine işaret etti.

İkinci olarak söz alan DEÜ İlahiyat Fakültesi İslâm Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. Hakkı Önkal da kısa konuşmasında tarih ilminin önemi üzerinde durdu ve bilimsel fikirler ile buna yönelen faaliyetlerin tenkide açık olduğu ölçüde gelişebileceğinin altını çizdi. Bu anlamda, tarihe de onu daha iyi anlamak ve ibret almak için eleştirel gözle yaklaşmak gerektiğini vurguladı. Bu tür toplantıların buna vesile olabilecek imkanlar olduğunu belirtti.

DEÜ İlahiyat Fakültesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Hüseyin Elmalı ise Türkiye’nin değişik vilayetlerinden İzmir’e gelip, bu toplantıya katılan İslam Tarihçilerini ağırlamaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Açılış konuşmalarının ardından, Muğla Üniversitesi Emekli Rektörü ve D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Ethem Ruhi Fıçlalı “İslâm Tarihçilerinden Beklenenler” adlı açılış konferansını sundu. Sayın Prof. Fıçlalı konferansında; Türkiye’de İlahiyat Fakültelerinin, dolayısıyla buralardaki İslam tarihçiliğinin henüz altmış seneyle bile ulaşmadığını, bu kürsülerde bilimsel ça-

lışmaların küçümsenemeyeceğini ve fakat yeterli kabul edilemeyeceğini vurguladıktan sonra, İslam tarihi araştırmacılığı ve öğretimi ile ilgili görüş ve düşüncelerini, karşılaşılan zorlukları, bunların nasıl aşılabileceği ile ilgili fikir ve tecrübelerini dinleyicileriyle paylaştı.

Prof. Dr. E. R. Fığlalı ve Prof. Dr. Mefail Hızlı başkanlığında toplanan ilk oturumda; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Ana bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mustafa Demirci, “*İslam Tarihi'nin Dönemlendirilmesi Problemi*” adlı tebliğini sundu. Bu tebliğinde Doç. Dr. Demirci, İslam Dünyasında derinlemesine ve kuramsal olarak ele alınmadığını ifade ettiği “Dönemlendirme problemiğini” içeren tebliğini, bir “Giriş” bölümünden sonra; “Avrupa Merkezli Tarih Taksimleri”, “Dönemlendirmenin Lüzumu ve Faydaları”, “Dönemlendirme Çalışmalarının Ön Şartları” başlıkları altında kaleme aldığı bölümleri aktardı. Ardından tespit ettiği Batılı üç tarihçinin (1- S. D. Goitein'in dörtlü taksimi, 2- M. S. Hodgson'un altlı taksimi, 3- Andre Miguel'in dörtlü taksimi) dönemlendirmelerini örnek olarak verdi. Daha sonra tebliğ sahibi, bu örnekler arasında bir karşılaştırma ve değerlendirme yaparak, kendi tekliflerini ortaya koymaya çalıştı.

Prof. Dr. Rıza Savaş ve Prof. Dr. Adnan Demircan'ın başkanlıklarını yaptıkları II. Oturumda ise, ülkemizin muhtelif vilayetlerinde bulunan İlahiyat Fakültelelerinden gelen İslam Tarihçilerden sıra ile, Prof.Dr. Şefaettin Severcan, Doç. Dr. Adem Apak, Prof. Dr. E. R. Fığlalı, Doç. Dr. M. Bahaüddin Varol, Doç. Dr. M. Asım Yediyıldız, Doç. Dr. Levent Öztürk, Doç. Dr. Mustafa Ağırman, söz konusu tebliği müzakere ettiler.

02 Aralık 2006 günü saat 9.30'da III. Oturum, Prof. Dr. Şefaettin Severcan'ın başkanlığında yapıldı ve “İslam Tarihi'nin Dönemlendirilmesi Problemi” adlı tebliğinin müzakeresine devam edildi. Bu oturumda da, Doç. Dr. Mehmet Azimli, Doç. Dr. Hanefi Palabıyık, Prof. Dr. Adnan Demircan, Dr. Casim Avcı, Doç. Dr. İ. Hakkı Atçeken, Yrd. Doç.Dr. Serdar Özdemir söz alarak görüşlerini tebliğ hakkındaki görüşlerini ifade ettiler. Daha sonra Doç. Dr. Demirci, tebliğine yönelik yapılan eleştirilere cevap verdi.

Aynı gün saat 12.30'daki Kapanış Oturumunda Prof. Dr. Mehmet Şeker ve Prof. Dr. Ahmet Güner'in başkanlığında toplantının genel bir değerlendirmesi yapıldı. Prof. Dr. Mehmet Şeker toplantı ile ilgili olarak katılımcılardan olumlu tepkiler aldığını, gerek sunulan tebliğin, gerekse tebliği müzakere eden değerli hocaların gayretinden, heyecanından mutlu olduğunu, toplantının beklediğinden daha da dolu ve faydalı geçtiği kanaatini ifade etti.

Doç. Dr. M. Bahaüddin Varol, İSTEM Dergisi hakkında bilgi vermek üzere söz aldı. Öğle yemeği için verilen aradan sonra, Kemeraltı çarşısına düzenlenen gezinin ardında toplantı sona erdi.